

rijo in zato je treba hitre pomoči. Zato je treba zdravnikov, da oskrbujejo zdravstvena policijska opravila (Sanitätspolizei). Pri glasovanju je dr. Bleiweisov predlog obveljal enoglasno, po katerem dobí deželni odbor nalog, c. kr. deželno vlado naprositi, pri ministerstvu notranjih oprav delati na to, da vsak okraj dobí svojega zdravnika, kakor ga je imel pred organizacijo leta 1870.

Potem je v 2. in 3. branji obveljal načrt postave zavolj izključitve dohodnine, odmerjene po dohodkih hišnega davka prostih poslopij od prikladov za deželne, okrajne in občinske potrebsčine. — Dalje je finančni odsek predlagal, da naj se prošnja društva zdravnikov na Kranjskem od dné 29. novembra 1873. leta zavolj poboljšanja stanja ranocelnikov izročí c. kr. deželni vladi s priporočilom in s prošnjo, naj bi ona gledala, da se pri sestavljanju proračunov okrajnih blagajnic po zaukazu od 18. decembra 1852. leta dež. zak. šte. 438 skoz in skoz povišajo okrajnim ranocelnikom plačila na najmanj 300 gold. Poslanec Kramarič ugovarja temu predlogu, češ, da so okrajne blagajnice že zdaj preobložene; poročevalec dr. Poklukar razjasnuje, da konečno bodo le občine same po svojih okoliščinah odločevale, ali in koliko je plača povikšati ranocelnikom. Pri glasovanju obveljá odsekov predlog. — Konečno je deželni zbor vsled požara poškodovanim Vrhničanom privolil 100 gold. podporne iz deželnega zaklada. — Danes deželni zbor zopet zboruje.

Naši dopisi.

V Gorici 27. sept. ☉ — Naš deželni zbor je svoja opravila opravil, pa (¹⁹/₉) šel. Svoja — sem rekel; to je, v visoko politiko se ni spuščal, kakor tudi drugi zbori ne. Čemu pa tudi? saj že zadosti za nas skrbé tam, kjer se more, kar se hoče. To kažejo tudi naj-novejša imenovanja za naši srednji šoli. Predno se pri nas kdo spomni, da nam ravnateljev manjka, imamo jih že iz milostljive ministerske roke — kar naravnost. Novi direktor više realke, g. dr. Tilih Schreiber, je rojen v Gorici, Goričan pa ni, da-si se je tukaj izšolal in tukaj služil. — Mrtvaški zvon, ki je 19. t. m. zvonil mons. dr. Jan. N. Hrastu po vsi škofiji vsem duhovnom še zmirom v ušesih doní. To je nepopisljiva zguba za škofijo! Malokateri mož je užival kedaj tako občno zaupanje po vsej naši škofiji, kakor naš Hrast, ki je bil res možak — potens opere et sermone. Tudi zunaj škofije je bil slavnoznan po slovesu in po svoji (latinski) cerkveni zgodovini, katera je v mnozih bogoslovnica v peljana. Kaj je bil v notranjih, domačih zadevah, vedó pa le tisti, katerim so razmere znane. — Vendima se kaj pridno in veselo vrši. No, tako draga pa vendar ne bo več „božja“ kaplja, kakor preteklo leto. — V zadevi deželnega šolskega sveta je deželni zbor zadnjo uro nekaj potožil. Visoka vlada poreče: Le, le — pa bo!

Iz Vipave 28. sept. — „Narodov“ kôtel jeze je v 215. šte. zopet izkipel in svojo gnjusno juho razlil čez Vipavo. Kuhana je ta juha iz „mežnarjev“ in „rimskih mož“, ki so o poslednji volitvi stali na svojem starem, a ne na mladem, že precej oguljenem stališču. Ker „Narodov“ „izvirni dopisnik“ tolikaj svoja „fakta“ poroča, bi ne bilo odveč, ako se njegovim lažnjivim „faktom“ — „facta veritatis“ nasproti postavijo. — Dan volitve je šel, — ker je bila obletnica — naš vrli poštenjak gospod dekan Grabrijan svoje duhovno opravilo v Vrhpoljsko kuracijo opravljat. „Aha, je že šel agitirat!“ so čivkali nekateri za voglom. In glej, pred mostom na „Beli“ ga pozdravijo mu znani možje, neka-

teri domači, nekateri Črnovrški in Idrijski volilci. Vseh skupaj pa ni bilo 17 zvestih Plešnarjevih „jogrov“, kajti polovico dvanajsterice je oni mladoslovenski kandidat sam v Vipavo pripeljal; in ta je tudi za-nj glasovala, ako se ne motimo. S „sedemnajstimi“ g. Plešnarja pa on ni govoril, toraj njegovih 12 „jogrov“ tudi on premotil ni; kajti g. Plešnar jih tudi ni imel. In ako bi jih bilo 17 Plešnarjevih, in gosp. dekan Grabrijan bi jih bil v hipu pregovoril 12 izmed njih — bi bilo to g. dekanu v čast in bi kazalo, da so imeli več zaupanja do njega, kakor do mladoslovencev, čeravno so jih ti že celi mesec obdelovali. — Toliko „Narodovemu“ zabavljanju iz Vipavske doline; kaj več tistikrat, kedar bo — njemu kot „omikancu“ bolj pristojna omikana beseda iz „omikanih“ ust prišla.

Iz Postojne 27. sept. — V četrtek ponoči je pogorelo v Kočah v Slavinski fari 15 gospodarskih poslopij. Zažgalo se je boje po nemarnosti. Revščina je tem večja, ker so poljski pridelki po večem že vsi pospravljeni; siromaki so tedaj usmiljenja vredni in pomoči potrebni.

Iz Senožeč 28. sept. (Poslano gosp. Jožefu Pianu, županu v Senožečah.) Vojaki so se razšli, a Vaša „liberalna“ ušesa vendar naših ustmenih opominov ne čujejo, zatorej Vas slednjič po tej javni poti opominjamo, da nam tiste solde, katere ste nam od vojaškega vkvartiranja pridržali, izplačati ali pa ono postavo naznaniti blagovolite, katera Vam dovoljuje — take krvave solde za-se pridržavati; sicer smo pripravljeni, ostrejše strune napéti.

Tisti, katerim ste solde pridržali.

Iz Vrhnike 28. sept. (Zahvala.) Gospodom dobrotnikom: c. kr. okrajnemu sodniku Pleškotu (50 gold.), dr. J. Bleiweisu (10 gold.), dr. Costi (10 gold.), dr. Poklukarji (10 gold.), Blaznikovim gospodičinam (10 gld.) za tako obilno denarno pomoč, katero so našim ubogim pogorelcem tako blagodušno nakloniti blagovolili, in gospej Mariji Potočnikovi iz Kroke za poslanih 125 funtov raznih žebeljev, izreka podpisano županstvo najtoplejšo zahvalo.

Ign. A. Jelovšek, župan.

Z Bleda 20. sept. — Današnji, dobro obiskani shod veljavnih volilnih mož iz vsih delov Radoljskega okraja se je soglasno dogovoril: Gosp. župniku Lovru Pintarju izročiti gorko zahvalo za mnogoletno, trudapolno in vspešno zastopanje; — pri deželnem zboru vložiti prošnje za pospešenje konečnega vredjenja gozdnih in pašnih pravic; — za odpis zemlj. davka zarad preobloženja, in za ugodno rešitev nove uravnave zemljiškega davka v smislu reklamacije vložene zoper razglašeno cenilno tarifo — konečno se je za kandidata k volitvi v deželni zbor vsestransko priporočal in soglasno sprejel gosp. viši fin. nadzornik v pokoju Luka Robič.

Iz Ljubljane. (Volitev deželnega poslanca) namesti gosp. Pintarja se bliža. Pred to volitvijo volili se bodo nekateri volilni možje, zato prijatelji naši, pazite dobro, da se izberó pravi možjé! Koga pa naj volilci 10. oktobra volijo za poslanca Gorenjske strani, to je zdaj vprašanje. Slišali smo, da nekateri mislijo na grofa Hohenwarta; mi pa pravimo, da bodimo veseli, da njega imamo v državnem zboru, kjer se velika politika dela; v deželnem zboru bilo bi pa bivšemu, in če Bog dá, tudi prihodnjemu ministru, predolgočasno. Morebiti da par glasov se bo oglasilo za okrajnega glavarja pl. Wurzbacha; al ta gospod se je malo priporočal Gorenjcem s tem, da ne najde potrebe, kmetom odpisati kaj davka.

Tudi nemčurstvo v tako imenoveni „Industriegesellschaft“ zastopano, bode brž ko ne vrivalo kakega kan-

didata; al ker vsak vé, kako preljubeznjiva je Gorenem ta družba, se gotovo za tacega kandidata ne bode nobena domača duša brigala. Z vsem tem je pa dozdale to rečeno, kogá naj nikar ne volijo za poslanca svojega Gorenci, ki menda tudi za tacega ne bodo marali, ki stoji v taboru tistem, ki se je izneveril zastavi naši za vero, domovino, cesarja.

Treba zdaj, da svetujemo volilcem, Gorenem našim, koga naj volijo.

Ravno, ko pa pišemo ta sestavek, in smo hoteli zapisati imé Luka Robiča, došel nam je iz Bleda veseli glas, da shod veljavnih volilnih mož iz vseh delov Radoljskega okraja 29. septembra je enoglasno sklenil voliti gospoda **Luka Robiča**, dosluženega višega finančnega nadzornika, rojenega Gorenca, v razmerah domovine naše izvedenega rodoljuba, poštenjaka skozi in skozi. Prav tako, naj bode tedaj volitev njega enoglasna!

— (*Novo realko*) namerava hranilnično vodstvo 14. ali 15. dne prihodnjega meseca oktobra odpreti z velikansko svečanostjo. Iz Dunaja pride tudi povabljeni minister nauka dr. Stremajer. Govori mnogovrstni, godba filharmonične družbe, veliki obed v kazini in marsikaj družega stoji na programu. Navadno se vsaka nova naprava začne z Bogom; al je pač sv. maša tudi na programu hranilničnem, ne vemo; to pa smo slišali, da vredništa „Laibacherice“ in „Tagblatta“ boste vabljeni, nazočim biti pri slovesnim odpiranju novega realkega poslopja, slovenskega časnika pa nobeno vredništvo; — res! grozno „taktvoll“!! Ker je največ denarja iz slovenskih rok v hranilnici, zato niso vredništva domačih časnikov vredna „velike časti“ nazočim biti pri ceremonijah, ko gospodje iz „šparkase“ odpró novo realko, za katero bodo Slovenci mestjani in deželani morali vsako leto precejšnjo gostaščino odrajtovati. Ne da bi se slovenski časniki pulili za „čast“, občudovati nepotrebne ogromne stroške za to poslopje — omenili smo, kar smo slišali, samo zato, ker — če je res — preočitno kaže, kdo da vedno daje priliko k razdvoju mestnem.

— (*Začetek Ljubljanskih šol*) je večidel 1. oktobra; gosp. bogoslovci začno 5. oktobra; realka pa začne v novem poslopju šolo še le 17. oktobra.

— (*Doplačevanje*) na delnice pri banki „Sloveniji“ dobro napreduje.

— (*Oklic Dolenskimi kmetovalcem.*) Prihodnjo nedeljo bo v Njivicah poleg Rateč gospod Blaž Pernišek, učitelj kmetijstva v Ljutomeru, ki je tudi v „Novicah“ že marsikaj pisal, razkladal glavne nauke iz čebeloreje, živinoreje in o orodji kmetijskem. Naj tedaj nihče, kdor le koliko more, ne zamudi tega nauka, za katerega ni nikomur nič plačati.

— (*„Beseda“ na korist po toči poškodovanim Dolencem in pogorelcem Vrhniškimi*) v čitalnici 23. dne t. m. je imela dober vspeh na vsako stran. Namen milodarni in ugodno vreme privabilo je mnogo občinstva k tej zabavi, katero so s svojo nazočnostjo počastili tudi g. vladni načelnik vitez Widmann, deželni glavar vitez dr. Kaltenegger in mnogi gospodje poslanci. Pevski zbor čitalničin je razveselil pričujoče z lepimi pesmami in kratkočasen intermezzo bila je loterija, kateri je zdaten dobitok (vedro dobrega piva) daroval gosp. Peter Kozler. S postrežbo gostilnično bili so gostje prav zadovoljni, — le afrikanska vročina jih je mučila v steklenem salonu. — Čitalničin odbor nas je naprosil priobčiti sledeči razglas:

„Skupni dohodki dobrodelne veselice, katero je napravila narodna čitalnica Ljubljanska na korist ne-

srečnim Dolencem in Vrhniškimi pogorelcem, znašali so bili 241 gold. 60 kr., po odbitih stroških za dobitke, godbo itd. v znesku 71 gold. 50 kr., ostajalo je tedaj še 170 gold. 10 kr., kateri znesek se je 25. dne t. m. c. kr. deželnemu predsedstvu v razdelitev, in sicer: z $\frac{2}{3}$ med nesrečneže na Dolenskem in z $\frac{1}{3}$ med pogorelce na Vrhniki oddal.

Vsim, kateri so k tej podpori tako izdatno pripomogli, izreka v imenu imenovanih nesrečnežev najtoplejše zahvalo odbor čitalnični.“

Temu razglasu dodamo še sledeče:

Vredništvo „Novic“ je prejelo od 2 gospodov kot dodatek k gori omenjenemu čitalniškemu znesku 170 gold. 10 kr.: za nesrečneže na Dolenskem 3 gold., in za pogorelce na Vrhniki 1 gold.; 3 gold. je po predsedstvu čitalničnem izročilo deželni vladi, 1 gold. pa županstvu Vrhniškemu.

— (*Poziv.*) Vaje pevskega zbora čitalničnega se začno torek 29. septembra in se bodo nadaljevale redno vsak torek in petek ob 8. uri v pevski sobi. Vaje vodil bo pevovodja gosp. Vojteh Valenta. Gospodje pevci, ki dozdale še niso člani pevskega zbora, se lahko vpišejo vsak torek in petek ob omenjeni uri. K marljivemu obisku teh vaj vabi uljudno vse gospode pevce čitalnični odbor.

— (*Vabilo.*) Ljubljanski in okoliški obrtniki bodo imeli prihodnjo nedeljo na „rotovžu“ zbor, v katerem se bodo posvetovali, kako bi napravili pomočno društvo za vdove in onemogle obrtnike.

— (*Živinorejcem našim*) naznanjamo, da so gospodje Šolmajer, Seunig in Lasnik se po naročilu c. k. družbe kmetijske naše pretekli teden podali na Koroško in Štajersko kupit Belanskih in Muriških bikov, junic in krav iz državne podpore. Prihodnji teden bode tedaj očitna dražba (licitacija). Dan dražbe se bode prihodnjič naznanil.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Po svetu ni nič novega; na Dunaji govori vse le o vrnivših se mornarjih od severnega pola, nekoliko tudi o jeklenih Kruppovih topovih, proti katerim so naši ob vso veljavo, na Španjskem pa traja vojska dalje.

Živinorejcem Gorenskim

daje podpisani odbor na znanje, da se bode prihodnji torek, to je, 6. oktobra, dopoldne v Lescah poleg Radoljice okoli 35–40 Belanskih goved (Möllthaler), bikov, junic in krav po očitni dražbi pod tistimi pogoji prodalo, ki veljajo za plemensko, iz državnega denarja nakupljeno živino.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske.

Žitna cena

v Ljubljan 26. septembra 1874.

Vagán v novem denariji: pšenice domače 5 fl. 10. — banaške 6 fl. — — turšice 4 fl. 80. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 3 fl. — — prosa 3 fl. — — ajde 3 fl. — — ovsa 1 fl. 90. — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 29 septembra.

5% metaliki 71 fl. 15 kr. Ažijo srebra 103 fl. 80 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 15 kr. Napoleondori 8 fl. 80 kr.